

CENTRALE TIJDSCHRIFTENDIENST.

De Coöperatieve Tijdschriftencentrale (zie *Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde* 1921, I, 5, 575 en 1921, I, 9, 1169) breidt zich snel uit. Volteekend (8 lezers) zijn thans *Lancet* en *Presse médicale*. Nog één medelezersplaats beschikbaar voor *Journal Americ. Med. Ass.* (voor de rest van dit jaar ad f 4.—).

Verder in omloop *Journal de Radiologie et d'Electrologie* f 5.—.

Archives of Internal Medicin f 5.—.

American Journal Diseases of Children f 5.—.

Pharmaceutisch Weekblad f 5—

Zeitschrift für aerztliche Fortbildung f 3.—.

Hygiène scolaire f 0.75.

Berliner klinische Wochenschrift f 4.—.

Voor deze laatste 7 tijdschriften zijn nog medelezersplaatsen beschikbaar tegen de daar achter geplaatste prijzen voor den jaargang 1921.

Verder geldt onveranderd de in *Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde* 1921, I, 9, 1169 gepubliceerde lijst, welke als altijd voor uitbreiding vatbaar blijft. Daarenboven worden thans medelezers gevraagd voor

VIRCHOW'S Archiv.

Centralblatt für allgemeine Path. und Path.-anat.

Prijs afhankelijk van het aantal deelnemers. Zij die zich reeds opgaven, behoeven dat niet ten tweede male te doen.

Ruinen, 5 April 1921.

W. SCHUURMANS STEKHOVEN.

ZILVERSALVARSAAN-NATRIUM.

Het lijkt mij gewenscht naar aanleiding van het stuk van VAN DEN BELT over zilversalvarsaan-natrium in het *Tijdschrift* van 19 Maart 1921 enkele opmerkingen te maken. Wat hij wil bewijzen, dat het zilversalvarsaan „beter, waaarschijnlijk veel beter dan zijn voorgangers is,” bewijst hij uit zijn ziektegeschiedenissen niet. Wat levert de behandeling in zijn tien best gecontroleerde gevallen op? In 8 gevallen zijn er bij het einde der ziektegeschiedenis of nog luetische verschijnselen of is er nog een positieve reactie van WASSERMANN. In één geval zijn de reacties van WASSERMANN en SACHS-GEORGI 2 maanden na de kuur nog negatief. In het iode geval krijgt een secundaire lueslijder, die met 1.75 gr. zilversalvarsaan behandeld is, 4½ maand daarna, na een coitus, een spirochaeten-houdende efflorescentie, die op een andere plaats zit dan de eerste sjanker. VAN DEN BELT noemt dit „duidelijk een nieuwe besmetting” en dus pleitend voor de bijzonder krachtige werking der kuur. Het is mogelijk, maar evengoed kan de patiënt een monorecidief, een chancriforme papel vertoond hebben, zooals men die zoo vaak sinds de invoering van de salvarsaan-praeparaten als recidief ziet, in tegenstelling van de meer diffuse recidiefexanthenen na kwikbehandeling. Het resultaat, in de 10 beschreven gevallen verkregen, is, dunkt mij, toch pover.

Geval E zou een mooi voorbeeld zijn van de sterkte der zilversalvarsaan-werking. Negen dagen na een ingieting van 50 mgr. zijn een zwelling van het labium en de regionaire klierzwelling verdwenen; dat is zeer sterk. Zouden die zwellingen niet van secundaire ontsteking kunnen afgehangen hebben? Het secundaire tijdperk brak in dit geval pas laat uit; het is bekend, dat zelfs kleine giften kwik in staat zijn hetzelfde te bewerken.

VAN DEN BELT is erg in zijn nopjes, dat hij in 2 gevallen, die onvoldoende behandeld werden, geen neurorecidieven zag optreden. Gelukkig zijn die niet zoo talrijk, dat men onder iedere 10 gevallen van lues er één of meer zou aantreffen.

De door hem gegeven indruk, dat in bijna alle publicaties over het middel gunstig geoordeeld wordt, is éénzijdig. Na de eerste geestdrift kwam de meer nuchtere beoordeeling. Ervaren syphilidologen (BRUCK e. a.) erkennen niet de volstrekte superioriteit van het zilver- boven het neosalvarsaan; wijzen op het meer voorkomen van angioneurotische verschijnselen; op de groote, zeer pijnlijke infil-